

ਸਾਲ: 03 - ਅੰਕ: 26- ਮਈ 2025

ਪੂਰਨ: ਸਹਕਾਰੀ ਕਾਮਿਲ
Wholly owned by Cooperatives

ਸਰਵ ਸਹਿਕਾਰ, ਸਰਵ ਸ਼ਾਕਰ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯ

ਹਰ ਪਿੰਡ ਤੱਕ
ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ
ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ

ਡੇਅਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ
ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ
ਕਰੇਗਾ ਐਨਸੀਡੀ-
ਸੀ

11

ਨਵਾਂ ਭਾਰਤ 'ਵਿਕਾਸ' ਦੇ
ਨਾਲ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਮੰਤਰ
ਨਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇਜ਼ੀ
ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ

22

ਸਹਕਾਰ ਸੇ ਸਮ੍ਰੱਧਿ

ਰਾਜਯ ਸ਼ਟਰੀਯ ਸਹਕਾਰੀ ਸਮਮੇਲਨ

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੇਅਰੀ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ

ਮਧਯਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਮਧਯ

ਸਹਕਾਰਯਤਾ ਅਨੁਬੰਧ ਨਿਸ਼ਪਾਦਨ ਕਾਰਯਕ੍ਰਮ

ਸਰਵ ਸਹਿਕਾਰ, ਸਰਵ ਸਾਕਾਰ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯ

ਸਾਲ: 03 - ਅੰਕ: 26 - ਮਈ 2025

ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ

(ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ)

ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਰੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ

ਸਹਾਇਕ ਸੰਪਾਦਕੀ

ਅੰਕ ਅੰਜਲੀਦੀਪ

ਮੈਂਬਰ

ਮਾਧਵੀ ਐਮ.ਵਿਪਰਦਾਸ

ਵਿਵੇਕ ਸਕਸੈਨਾ

ਹਿਤੋਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ

ਰਾਜਿਦ ਆਲਮ

ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕੋਈ ਸੁਝਾਅ, ਫੀਡਬੈਕ ਜਾਂ ਲੇਖ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਇਥੇ ਈਮੇਲ ਕਰੋ:

sahkaruday@iffco.in

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲਾ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੰਯੁਕਤ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਸਹਿਕਾਰਤਾ
ਇਫਕੋ ਸਦਨ, ਸੀ-1, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੇਂਦਰ,
ਸਾਕੇਤ ਪਲੇਸ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 110017

ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਤੱਕ ਇਥੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਕਰ
ਸਕਦੇ ਹੋ।

iffco.coop

IFFCO_PR

iffco_coop

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ: ਇੰਡੀਅਨ ਫਾਰਮਰਸ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ
ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਲਿਮਿਟੇਡ
ਪਿੰਟਰ: ਬੀ 81, ਸੈਕਟਰ 80, ਨੋਇਡਾ, ਉੱਤਰ
ਪ੍ਰਦੇਸ਼ - 201305

ਕਵਰ ਸਟੋਰੀ

ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਰਾਹੀਂ ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ-2.0 ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕਾਂ, ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਭੂਮੀਹੀਣ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪੇਜ 06

ਪੇਜ 14

ਕਾਸ਼ੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ

ਕਾਸ਼ੀ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਉਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਦੇਵ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਸ਼ੀ ਹੁਣ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਨਕਸ਼ੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਹੈ।

ਪੇਜ 26

ਹਵਾਈ ਚੱਪਲ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ
ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਫਰ
ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ

ਪੇਜ 28

ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ
ਔਨਲਾਈਨ ਆਡਿਟਿੰਗ

ਪੇਜ 29

ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਆਧਾਰ : ਭੂਟਾਨੀ

ਪੇਜ 17

ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ
ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ
ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋ ਸੰਕਲਪ ਬਾਬਾ ਬਾਲਨਾਥ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਪੇਜ 18

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ

ਪੇਜ 20

ਭਾਰਤ ਨੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ

ਪੇਜ 24

ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਰਾਜਦੂਤ ਬਣ ਕੇ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼

ਵਿਸ਼ਾ: ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਸਸ਼ਕਤ ਹੋਣਗੇ ਪਿੰਡ

ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਖੇਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਡੇਅਰੀ ਉਤਪਾਦਨ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਉਭਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੁੱਲ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਦੁੱਧ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਸਪਲਾਈ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਮਿਲ ਕੇ ਦੁੱਧ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਉਦਾਹਰਣ 'ਅਮੂਲ' ਹੈ, ਜਿਸਨੇ 'ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ' ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕ ਦੇਸ਼ ਬਣਾਇਆ। ਅੱਜ ਭਾਰਤ 239 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁੱਧ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਿੰਨ-ਪੱਧਰੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ - ਪਿੰਡ-ਪੱਧਰੀ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕ ਸਮਿਤੀਆਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ-ਪੱਧਰੀ ਦੁੱਧ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ-ਪੱਧਰੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ। ਡੇਅਰੀ ਸੈਕਟਰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੌਸ਼ਣ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਮਹਿਲਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਪੇਂਡੂ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਵਜੋਂ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ "ਹਰ ਪਿੰਡ ਤੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ" ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਯਤਨ ਹੈ ਜੋ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ, ਆਰਥਿਕ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2025 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੇਅਰੀ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ 'ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ 2.0'। ਮਾਰਚ 2025 ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੇਅਰੀ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ 1,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧੂ ਬਜਟ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੁੱਧ ਦੀ ਖਰੀਦ, ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਬਿਹਤਰ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਮੁੱਲ ਵਾਧੇ ਰਾਹੀਂ ਵਧੇਰੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ-ਨਿਰਬਾਹ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਡੇਅਰੀ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਵੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਦੁੱਧ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ, ਨਵੀਆਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੇਂਡੂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ ਬਲਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਏਗਾ।

'ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯ' ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕ "ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਵਿਸਤਾਰ" ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਬੰਧਤ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੋਰ ਉਪਯੋਗੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਲੇਖ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਕ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਧੰਨਵਾਦ।

ਜੈ ਸਹਿਕਾਰ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਆਵਾਜ਼

‘ਵਿਕਾਸ ਵੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵੀ’ ਦੇ ਮੰਤਰ ਨਾਲ ਨਵਾਂ ਭਾਰਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਡੀ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਾਡੀ ‘ਤਾਕਤ’ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ,
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

ਗੰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤੋਹਫਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਸਾਲ 2025-26 ਲਈ ਗੰਨੇ ਦੀ ਐਫਆਰਪੀ 355 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 5 ਕਰੋੜ ਗੰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਲਗਭਗ 5 ਲੱਖ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੰਨਾ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ, ਮੋਦੀ ਜੀ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਆਸਾਨ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ
ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਜੀ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਸੀਸੀਪੀਏ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜਨਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਅਧਾਰਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਕੁੱਝ ਕਦਮ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪਛੜੇ ਅਤੇ ਵੱਧੇ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਹਲੀਪਰ ਮੱਹੇਲ,
ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ

ਸਹਿਕਾਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਲਈ, ਉਤਪਾਦਨ, ਉਤਪਾਦਕਤਾ, ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਦੀ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪੁਣਾਲੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਲਈ, ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਦਦ, ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਸੰਘਾਨੀ
ਚੇਅਰਮੈਨ, ਐਨਸੀਯੂਆਈ ਅਤੇ ਇਫਕੋ

ਬੀਜ, ਜੈਵਿਕ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੁੱਲ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਮੰਡੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਸਿੱਧਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਹੁਣ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਉਦਯੋਗ ਸ਼ੰਕਰ ਅਵਸਥੀ,
ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਸੀਈਓ, ਇਫਕੋ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 2516 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੇਕਸ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ, ਬਿਹਾਰ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਪੇਕਸ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੈੱਟਵਰਕ ਰਾਹੀਂ ਨਾਬਾਰਡ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਐਨਲਾਈਨ ਆਡਿਟ ਦੀ ਪੁਣਾਲੀ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਵੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲਾ,
ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ

ਪਿਤਾਈ ਸੀਜ਼ਨ 2025-26 ਲਈ ਗੰਨੇ ਦਾ ਐਫਆਰਪੀ 15 ਰੁਪਏ ਵਧਿਆ

ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਵੱਡਾ ਤੋਹਫਾ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ 5 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਤੋਹਫਾ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੰਨੇ ਦੇ ਪਿਤਾਈ ਸੀਜ਼ਨ 2025-26 (ਅਕਤੂਬਰ-ਸਤੰਬਰ) ਲਈ ਗੰਨੇ ਦੇ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਮੁੱਲ (ਐਫਆਰਪੀ) ਵਿੱਚ 15 ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1 ਅਕਤੂਬਰ, 2025 ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੰਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ, ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਹੁਣ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 355 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਅਦਾ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ 340 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੀਮਤਾਂ ਹਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਐਸਏਪੀ (ਰਾਜ ਸਲਾਹ ਕੀਮਤ) ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਐਫਆਰਪੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਲਈ ਗੰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਐਫਆਰਪੀ ਦੇਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੈਬਨਿਟ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਿਤਾਈ ਸੀਜ਼ਨ 2025-26 ਲਈ ਗੰਨੇ ਦੀ ਐਫਆਰਪੀ 15 ਰੁਪਏ ਵਾਧਾ ਕੇ 355 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਐਫਆਰਪੀ 10.25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਖੰਡ ਰਿਕਵਰੀ ਦਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਿਕਵਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ 0.1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧੇ ਲਈ 3.46 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਦੀ ਵਾਧੂ ਕੀਮਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਿਕਵਰੀ ਵਿੱਚ ਹਰ 0.1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਮੀ ਲਈ, ਐਫਆਰਪੀ ਵਿੱਚ 3.46 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ 9.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੰਨੇ ਲਈ 329.05 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਐਫਆਰਪੀ ਮਿਲੇਗਾ। ਐਫਆਰਪੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਾਗਤਾਂ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੀਏਸੀਪੀ) ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾਲ	ਐਫ.ਆਰ.ਪੀ.	ਵਾਧਾ
2020-21	285	10
2021-22	290	05
2022-23	305	15
2023-24	315	10
2024-25	340	25
2025-26	355	15

(FRP ਅਤੇ ਵਾਧਾ ₹ ਵੀਓ)

340 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 355 ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਹੋਇਆ ਗੰਨੇ ਦਾ ਐਫਆਰਪੀ, ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਲਈ ਵੀ ਹੋਇਆ ਐਫਆਰਪੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਲਾਜ਼ਮੀ

ਐਫਆਰਪੀ ਦੇਣਗੀਆਂ ਗੰਨਾ ਮਿੱਲਾਂ

ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਛੇ ਦਹਾਕੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸ਼ੂਗਰ (ਕੰਟਰੋਲ) ਆਰਡਰ, 1966 ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ, 500 ਟਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿਤਾਈ ਸਮਰੱਥਾ (ਟੀਸੀਡੀ) ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ੂਗਰ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਵਾਂਗ ਗੰਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਐਫਆਰਪੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ੂਗਰ (ਕੰਟਰੋਲ) ਆਰਡਰ, 1966 ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੂਗਰ (ਕੰਟਰੋਲ) ਆਰਡਰ, 2025 ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਦਯੋਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖੰਡ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਐਫਆਰਪੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ ਅਤੇ ਖੰਡ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਸਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ।

ਖੁਰਾਕ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅੰਕਿਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 373 ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਲਗਭਗ 95,000 ਟੀਸੀਡੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 66 ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 500 ਟੀਸੀਡੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਮਰੱਥਾ ਲਗਭਗ

55200 ਟੀਸੀਡੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਮਿੱਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵੀਂ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਖੰਡਸਰੀ ਖੰਡ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ ਆਰਡਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਖੰਡ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਅੰਕਿਤ ਡਿਜੀਟਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਖੁਰਾਕ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੇ ਏਕੀਕਰਨ ਨਾਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਸਮੇਂ ਦਾ ਡਾਟਾ ਮਿਲੇਗਾ।

ਦੇਸ਼ ਦੇ 5 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨ ਗੰਨੇ ਦੀ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ 5 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਮੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੰਡ ਮਿੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਗੰਨੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਹਾਇਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਖੇਤਰ ਰਾਹੀਂ ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ-2.0 ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ, ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕਾਂ, ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਭੂ-ਮੀਹੀਣ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ, ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ-ਸੈਸਿੰਗ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਧਾ ਕੇ ਇਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਿ-

➔ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 14 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 22 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ।

➔ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੁੱਧ ਦੀ ਖਰੀਦ 660 ਲੱਖ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 1,007 ਲੱਖ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ।

ਹਯੋਗ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਡੇਅਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਡੇਅਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਹਰ ਪਿੰਡ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ।

ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੁੱਧ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ

ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਦੁੱਧ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਹਾਈ-ਟੈਕ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਧੇਗੀ। ਦੁੱਧ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਮੰਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤੀ

ਪਰਿਯੋਜਨਾ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਦੁੱਧ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ, ਟੈਸਟਿੰਗ, ਚਿਲਿੰਗ, ਲੋਜਿਸਟਿਕਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਹੋਵੇਗਾ ਮਜ਼ਬੂਤ।

ਇਹਨਾਂ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਡੇਅਰੀ ਮੁੱਲ ਲੜੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਮਿਲੇਗੀ

ਛੋਟੇ ਡੇਅਰੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਮਿਲੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕੀਮਤਾਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਡੇਅਰੀ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇਗੀ ਮਦਦ

ਡੇਅਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਧੇਗੀ।

ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ 2.0
ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਨਾਲ
ਜੁੜੀ

2030
ਤੱਕ ਕੁੱਲ ਦੁੱਧ
ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ 23 ਕਰੋੜ
ਟਨ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 30
ਕਰੋੜ ਟਨ ਕਰਨ ਦਾ
ਟੀਚਾ

» ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ 2.0 ਨਾਲ ਡੇਅਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਦਾ ਸੰਕਲਨ ਵੱਧ ਕੇ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਡੇਢ ਗੁਣਾ

- » ਦੇਸ਼ ਦੇ ਡੇਅਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼
- » ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ 2.0 ਦੌਰਾਨ ਲਗਭਗ 2.7 ਲੱਖ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਪੈਕਸ ਨਾਲ ਜੁੜਣ ਗਈਆਂ
- » ਇੱਕ ਲੱਖ ਡੇਅਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ

ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ (ਐਨਸੀਡੀਸੀ) ਨੇ ਬਹੁਉਦੇਸ਼ੀ ਡੇਅਰੀ ਪੈਕਸ (ਐਮ-ਪੈਕਸ) ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਗਭਗ 10,000 ਐਮ-ਪੈਕਸ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਰੇਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ 2.0 ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ, ਟੈਸਟਿੰਗ, ਚਿਲਿੰਗ, ਲੋਜਿਸਟਿਕਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਡੇਅਰੀ

ਮੁੱਲ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸਸ਼ਕਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੇਅਰੀ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਬੁਸਟਰ ਡੋਜ਼ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਾਰਨ, ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ, ਕੇਂਦਰੀ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ, ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਮੰਤਰਾਲੇ 'ਰਾਹੀਂ', ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਡੇਅਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

“

ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ 2.0 ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਡੇਅਰੀ ਖੇਤਰ ਜਿੰਨਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ, 36 ਲੱਖ ਭੈਣਾਂ ਡੇਅਰੀ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 60,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਲ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਬ੍ਰਾਂਡ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

- ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ

ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ

”

ਦੁੱਧ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਤਮਨਿਰਭਰ, ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ 239 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। 2023 ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 30 ਕਰੋੜ ਟਨ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 24.64 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਿਰਫ 14 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 22 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੇਅਰੀ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ (ਐਨਡੀਡੀਬੀ) ਨੋਡਲ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏਗਾ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਡੇਅਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਮਿਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਗੋਬਰ 'ਧਨ' ਨਾਲ ਮਾਲਾਮਾਲ ਹੋਣਗੇ ਕਿਸਾਨ

➔ ਐਨਡੀਡੀਬੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬਾਇਓਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਐਮਓਯੂ

➔ ਗੋਬਰ ਤੋਂ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਣਾਈ ਯੋਜਨਾ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ

ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ-2 ਰਾਹੀਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਅਤੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵੀਆਂ-2 ਯੋਜਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਗਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੱਝਾਂ ਦੇ ਗੋਬਰ ਤੋਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਡੇਅਰੀ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੇਅਰੀ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ (ਐਨਡੀ-ਡੀਬੀ) ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਐਨਡੀਡੀਬੀ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ "ਡੇਅਰੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ

“

ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਭੂਮੀ-ਹੀਣ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਡੇਅਰੀ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ-2 ਦਾ ਮੁੱਖ ਟੀਚਾ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਸਰਕੂਲੇਰਿਟੀ ਹੈ।

- ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ
ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ

”

ਸਰਕੂਲੇਰਿਟੀ 'ਤੇ ਵਰਕਸ਼ਾਪ" ਵਿੱਚ, 15 ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ 26 ਦੁੱਧ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬਾਇਓਗੈਸ ਅਤੇ ਕੰਪੋਸਟ ਬਾਇਓਗੈਸ (ਸੀਬੀਜੀ) ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਤ

ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਐਨ-ਡੀਡੀਬੀ ਨੇ ਬਾਇਓਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਡੇਅਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਡੇਅਰੀ ਖੇਤਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜੀਵੀਏ (ਗ੍ਰਾਸ ਵੈਲਿਊ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਵਿੱਚ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਭੂਮੀਹੀਣ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਡੇਅਰੀ ਖੇਤਰ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਗੋਂ ਗੋਬਰ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਐਨਡੀਡੀਬੀ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬਾਇਓਗੈਸ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ

15

ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ 26
ਦੁੱਧ ਯੂਨੀਅਨਾਂ
ਵਿੱਚ ਬਾਇਓਗੈਸ
ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣ
ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ

1000

53

30

ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿੱਤੀ
ਮਦਦ ਦੇਵੇਗਾ ਐਨਡੀਡੀਬੀ
ਕਰੋੜ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼
ਹੈ ਭਾਰਤ
ਕਰੋੜ ਗਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੱਝਾਂ ਦੀ
ਸੰਖਿਆ

ਜੈਵਿਕ
ਖਾਦ ਅਤੇ
ਜੈਵਿਕ
ਬਾਲਣ ਦੀ
ਵਧੇਰੀ
ਵਰਤੋਂ

53 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਸ਼ੂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 30 ਕਰੋੜ ਗਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੱਝਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਗਾਂ ਦਾ ਗੋਬਰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ, ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਆਦਿ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਨਡੀਡੀਬੀ ਨੇ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਪਰੈਸਡ ਬਾਇਓਗੈਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਅਤੇ ਟਿਕਾਉ ਡੋਅਰੀ ਦਖਲ ਨੂੰ ਵਿੱਤ ਦੇਣ ਲਈ ਐਨਡੀਡੀਬੀ ਸਸਟੇਨ ਪਲਾਂਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿੱਤ ਪਹਿਲਕ-ਦਮੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਐਨਡੀਡੀਬੀ ਨੇ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਬਾਇਓਗੈਸ ਪਲਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਕੰਪਰੈਸਡ ਬਾਇਓਗੈਸ (ਸੀਬੀਜੀ) ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ 1,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵੰਡ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵਿੱਤ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਗਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਖਾਦ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮਾਡਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵੀ ਵਧੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਕ-ਦਮੀਆਂ ਨਾਲ ਡੋਅਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ ਵਿੱਚ ਚੱਕਰੀ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਆਉਣ, ਕੁਸ਼ਲ ਖਾਦ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਮਿਲੇਗੀ ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ

ਡੋਅਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕੂ-ਲੈਰਿਟੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਾਲਣ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੋਬਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ

ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗੀ। ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਵੀ ਵਧੇਗੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਡੋਅਰੀ ਖੇਤਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਸੰਗਠਿਤ ਤੋਂ ਸੰਗਠਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਣ-ਅਨੁਕੂਲ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਨਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹਰੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਬਲਕਿ ਲੱਖਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬਾਇਓਗੈਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਾਡਲ

ਜ਼ਕਾਰੀਆਪੁਰਾ ਮਾਡਲ: ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਆਨੰਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬੋਰਵਦ ਤਾਲੁਕਾ ਦੇ ਜ਼ਕਾਰੀਆਪੁਰਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰਿਵਾਰ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮੱਝਾਂ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਿੱਤਾ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਦੁੱਧ ਅਮੂਲ ਨੂੰ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕ ਗਾਂ ਦਾ ਗੋਬਰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਦ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੋਬਰ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਜੋਂ, ਐਨਡੀਡੀਬੀ ਨੇ ਇੱਥੇ 1.2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ 2 ਘਣ ਮੀਟਰ ਗੋਬਰ ਗੈਸ ਪਲਾਂਟ (ਇੱਕ ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਗਭਗ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੈ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲਗਭਗ 24 ਹਜ਼ਾਰ ਲੀਟਰ ਸਲਰੀ (ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਤਰਲ ਗੋਬਰ) ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਸਲਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਵੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਾਇਓਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮੂਲ

ਰਾਹੀਂ ਇਸਨੂੰ ਖਰੀਦ ਕੇ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਕੇ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਆਮਦਨ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਲਾਂਟ ਨੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਲਈ ਮੁਫਤ ਬਾਇਓਗੈਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਲਣ ਦੀ ਲਾਗਤ ਬਚ ਗਈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਤੱਕ ਵਧ ਗਈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਦੁੱਧ ਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੱਝਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਡਲ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਜਿਹੇ ਜਾਨਵਰ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵੀ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਸ ਸਫਲ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬਨਾਸ ਮਾਡਲ: ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਬਨਾਸਕਾਂਠਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਬਨਾਸ ਡੋਅਰੀ ਗੋਬਰ ਨੂੰ ਬਾਇਓਗੈਸ ਅਤੇ ਸਲਰੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਇਓਗੈਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਕੇ ਬਾਇਓ ਸੀਬੀਜੀ (ਕੰਪੋਸਟ ਬਾਇਓਗੈਸ) ਅਤੇ ਬਾਇਓ ਸੀਐਨਜੀ (ਕੰਪੋਸਟ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ) ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵਾਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਲਣ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਲਰੀ ਨੂੰ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੱਚੀ ਗੈਸ ਨੂੰ ਕੰਮਪ੍ਰੈਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਬਾਲਣ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬਨਾਸ ਡੋਅਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਬਾਇਓ ਸੀਐਨਜੀ ਪੰਪ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ।

ਵਾਰਾਣਸੀ ਮਾਡਲ: ਇਸ ਮਾਡਲ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਡੋਅਰੀਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵੱਡੇ ਬਾਇਓਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਪਲਾਂਟ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬਾਇਓਗੈਸ ਡੋਅਰੀ ਪਲਾਂਟ ਦੀਆਂ ਥਰਮਲ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਗੋਬਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਨੇੜਲੀਆਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੋਬਰ ਵੇਚਣਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸਰੋਤ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਗੋਬਰ ਤੋਂ ਕਮਾਈ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਡਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਐਨਡੀਡੀਬੀ ਨੇ ਦੁੱਧ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਕ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ 22 ਲੱਖ ਨਵੇਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ। ਬਾਇਓਗੈਸ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਨੂੰ 2 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨਾਲ 250 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਜੈਵਿਕ ਖਾਦ ਦੀ 100% ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਦੁੱਧ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਡੋਅਰੀਆਂ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜੇ ਹਨ।

ਐਨਡੀਡੀਬੀ ਦੇ ਐਮਪੀਸੀ-ਡੀਐਫ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲ-ਉਣ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਬੋਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਸਿਤ ਸ਼ਾਹ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੋਅਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੋਅਰੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਐਮਪੀ-ਸੀਡੀਐਫ) ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੋਅਰੀ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ (ਐਨਡੀਡੀਬੀ) ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਦੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਤੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੋਅਰੀ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ (ਐਨਸੀਡੀਸੀ) ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੋਅਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਸਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਭੋਪਾਲ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, 'ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਾਥੇ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਲੀਟਰ ਦੁੱਧ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ 9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੋਅਰੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਕੁੱਲ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੋਅਰੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਰਾਜ ਦਾ ਵਾਧੂ ਦੁੱਧ ਸਾਥੇ ਤਿੰਨ ਕਰੋੜ ਲੀਟਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 2.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੋਅਰੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਿਰਫ 17 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ।

ਐਨਡੀਡੀਬੀ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਸਟੇਟ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਡੋਅਰੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ 83 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਿੰਡਾਂ ਤੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੋਅਰੀ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਦੀ ਮੰਗ 1.20 ਕਰੋੜ ਲੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕ ਸਭਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਜੇਕਰ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕ ਕਮੇਟੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸਮਰੱਥਾ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੋਣਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਹਾਰਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਿਸਾਨ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਦੁੱਧ ਵੇਚਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਟੀਚਾ ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਰ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੋਅਰੀ ਨਾਲ ਜਲਦੀ ਜੋੜਨਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਕਿ ਪਨੀਰ, ਦਹੀਂ, ਲੱਸੀ ਆਦਿ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਵੇਚੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਲਾਭ ਮਿਲੇ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਡੋਅਰੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਦੁੱਧ ਸੰਗ੍ਰਹਿ

ਕਵਰ ਸਟੋਰੀ

IFFCO

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਖਾਦਾਂ
safely stored by Co-operatives

ਡੇਅਰੀ ਸੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ ਐਨਸੀਡੀਸੀ

ਵਧਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਚਾਰਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਸਲ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਹਰ ਜਾਨਵਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੁੱਧ ਦੇ ਸਕੇ। ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਨਾਫੇ ਨਾਲ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਭੁਗਤਾਨ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਐਨਸੀਡੀਸੀ ਅਤੇ ਐਮਪੀਸੀਡੀਐਫ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਿੰਡਾਂ ਤੱਕ ਡੇਅਰੀ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧੇਗਾ। ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ, ਤਿੰਨੋਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ।

➤ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੋਇਆ ਸਮਝੌਤਾ

➤ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾਲ ਦੁੱਧ ਦੀ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧੇਗੀ, ਕਿਸਾਨ ਹੋਣਗੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਆਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਖੇਤਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੈਕਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ, ਡੇਅਰੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ, ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾਣ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਸੁਚਾਰੂ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਕਸ ਲਈ ਮਾਡਲ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ। ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਡਲ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਦਮ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ

ਮਈ 2025 ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯ

11

ਕਵਰ ਸਟੋਰੀ

ਨਵੀਂ ਜਾਨ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੈਕਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਤਿੰਨ-ਪੱਧਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਢਾਂਚਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਕਸ ਸਿਰਫ ਬੇੜੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਪੈਕਸ 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਪੈਕਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੈਕਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਹਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ

ਪੈਕਸ ਨੂੰ ਜਨ ਔਸ਼ਧੀ ਕੇਂਦਰ, ਪਾਣੀ ਵੰਡ, ਕਾਮਨ ਸਰਵਿਸ ਸੈਂਟਰ ਵਰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਜ 300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਪੈਕਸ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟ, ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿੱਲ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਿੱਲ, ਜਨਮ ਅਤੇ ਮੌਤ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲੈਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹੁਣ ਪੈਕਸ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਪੈਕਸ ਹੁਣ ਖਾਦ ਫੀਲਰ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਰਸੋਈ ਗੈਸ ਵੀ ਵੰਡ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 'ਹਰ ਘਰ ਨਲ' ਯੋਜਨਾ ਵੀ ਚਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਨਵੇਂ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੈਕਸ, ਡੇਅਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਬਹੁ-ਮੰਤਵੀ ਪੈਕਸ (ਐਮ-ਪੈਕਸ) ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੈਕਸ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ 2500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪੈਕਸ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈ-

ਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ। ਹੁਣ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੈੱਟਵਰਕ ਰਾਹੀਂ ਨਾਬਾਰਡ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਐਨਲਾਈਨ ਆਡਿਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਾਰਨ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਵੀ ਆਈ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਪੈਕਸ 13 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੈਕਸ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤੀ ਵਿੱਚ, ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਬੰਗਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਤਾਮਿਲ

ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਤਿੰਨ ਨਵੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਨਸੀਓਐਲ, ਐਨਸੀਓਐਲ ਅਤੇ ਬੀਬੀਐਸਐਸਐਲ ਰਾਹੀਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਦੇ ਵਾਜਬ ਭਾਅ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਸਿੱਧਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਦੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕੀਤੀ

ਬਨਾਸ ਡੋਅਰੀ ਨਾਲ ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਦੇ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਦਾ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੀਵਨ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ

10

ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕ ਬਣਿਆ

20

ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁੱਧ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਚਲਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਦੁੱਧ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੇਂਦਰ

100

ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਨਰਾਸ਼ੀ ਬੋਨਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਨਾਸ ਡੋਅਰੀ ਨੇ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀ

ਕਾਸ਼ੀ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਨਿਯਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਬਨਾਸ ਡੋਅਰੀ ਦੇ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਨਾਸ ਡੋਅਰੀ ਨੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗਿਰ ਗਏ ਵੰਡੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਭਗ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਨਾਸ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਡੋਅਰੀ ਨੇ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਫਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਡੋਅਰੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਖੰਭੇ ਲੱਭੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਦੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਲੱਖ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਦੁੱਧ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਸਕਤ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਡੋਅਰੀ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਬਨਾਸ ਡੋਅਰੀ ਪਲਾਂਟ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਨਸ ਵੰਡਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿਹਾ ਕਿ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਇਹ ਬੋਨਸ ਕੋਈ ਤੋਹਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਇਨਾਮ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਤਨਾਂ ਨੇ ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ 'ਲੱਖਪਤੀ ਦੀਦੀ' ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਤਰੱਕੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਨਾਰਸ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਯਤਨਾਂ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਮੋਹਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਡੋਅਰੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਨ ਮੋਡ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ, ਕਰਜ਼ਾ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਧਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਬਸਿਡੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮੂੰਹ-ਖੁਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਫਤ ਟੀਕਾਕਰਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਠਿਤ ਦੁੱਧ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ

20,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਦੁੱਧ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ।

ਬਨਾਸ ਡੋਅਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਾਜ ਦੇ ਦੁੱਧ ਸਪਲਾਇਰਾਂ ਨੂੰ 105 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਬੋਨਸ ਵੰਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੋਕੁਲ ਮਿਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਦੇਸੀ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਜਨਨ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਵਿਕਾਸ ਮਾਰਗਾਂ, ਬਿਹਤਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਦੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਿਹਨਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਦੋਂ ਔਰਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਿਆ ਹੈ।

ਬਨਾਰਸ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਬਨਾਸ ਡੋਅਰੀ ਤੋਂ ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਦੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲਾਭ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡੋਅਰੀ ਪਸ਼ੂ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਨਸਲ ਦੇ ਦੁੱਧ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਡੋਅਰੀ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਸ਼ੂ ਚਾਰਾ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਵਾਰਾਣਸੀ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦਾ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬੋਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ

ਕਾਸ਼ੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ

3880

ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਪਰਿਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ
ਵਾਰਾਣਸੀ ਨੂੰ ਸੌਗਾਤ

10

ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਰਾਣਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ
ਲਗਭਗ

45,000

ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ

ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ, ਕਾਸ਼ੀ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਉਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਦੇਵ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਸ਼ੀ ਹੁਣ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਨਕਸ਼ੇ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਰਾਣਸੀ ਵਿੱਚ 3,880 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਕਾਸ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਡੂੰਘੇ ਸਬੰਧ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਸ਼ੀ ਦੇ ਹਨ।

ਕਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ, ਇਸਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਸਮੂਹਿਕ ਵਚਨਬੱਧਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਭਾਰਤ

➔ ਕਾਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਸ਼ੀ ਦੇ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ

➔ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮਾਡਲ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਾਸ਼ੀ

ਦੀ ਆਤਮਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਨਾਰਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੇ ਨਵੀਂ ਗਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਕਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਪਰਕ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ, ਹਰ ਘਰ ਨੂੰ ਨਲਕੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਖੇਡ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਕਾਸ਼ੀ ਦੇ ਹਰ ਨਿਵਾਸੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਰ ਖੇਤਰ, ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਹਰ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ

ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਕਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਵਿਕਾਸ

ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਡਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਦਾਹਰਣ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਸ਼ੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁੰਦਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਹੈ। ਕਾਸ਼ੀ ਦੇ ਹਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਹਰ ਗਲੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਾਸ਼ੀ-ਤਮਿਲ ਸੰਗਮ ਵਰਗੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਹਿ-

ਕਾਸ਼ੀ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ

ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਗਤੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਪੂਰੇ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਭਾਰਤ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਦੱਸਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਰਾਣਸੀ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਬਚਾਏ ਹਨ।

ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ ਲਈ ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਵਯਾ ਵੰਦਨਾ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲ 70 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਮੁਫਤ ਇਲਾਜ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਰਾਣਸੀ ਨੇ ਲਗਭਗ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਵਯਾ ਵੰਦਨਾ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਕਾਰਡ ਨਾਲ, ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਸ਼ੀ ਹੁਣ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲਿਆਉਣਾ ਹੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਬੇ-ਮਿਸਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਆਰਥਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਦੀ ਧਰਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 'ਮੇਡ ਇਨ ਇੰਡੀਆ' ਦੀ ਵਧਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਉਤਪਾਦ ਹੁਣ ਗਲੋਬਲ ਬ੍ਰਾਂਡ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਰਾਣਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ 30 ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜੀਆਈ ਟੈਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਟੈਗ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਹਨ। ਵਾਰਾਣਸੀ ਦੇ ਤਬਲਾ, ਸ਼ਹਿਨਾਈ, ਵਾਲ ਪੇਂਟਿੰਗ, ਠੰਡਾਈ, ਭਰਵੀਂ ਲਾਲ ਮਿਰਚ, ਲਾਲ ਪੇੜਾ ਅਤੇ ਤਿਰੰਗਾ ਬਰਫੀ ਵਰਗੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜੀਆਈ ਟੈਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੌਨਪੁਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤੀ, ਮਥੁਰਾ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਕਲਾ, ਬੁੰਦੇਲਖੰਡ ਦੀ ਕਠੀਆ ਕਣਕ, ਪੀਲੀਭੀਤ ਦੀ ਬੰਸਰੀ, ਪ੍ਰਯਾਗਰਾਜ ਦੀ ਮੁੰਜ ਕਲਾ, ਬਰੇਲੀ ਦੀ ਜ਼ਰਦੋਜ਼ੀ, ਚਿੱਤਰਕੂਟ ਦੀ ਲੱਕੜ ਕਲਾ ਅਤੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਖੇਤੀ ਦੀ ਬਾਰੂ ਜ਼ਰਦੋਜ਼ੀ ਵਰਗੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਜੀਆਈ ਟੈਗ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਹੁਣ ਸਰਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਫੈਲਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜੌਨਪੁਰ ਦੀ ਇਮਾਰਤੀ, ਮਥੁਰਾ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਕਲਾ, ਬੁੰਦੇਲਖੰਡ ਦੀ ਕਠੀਆ ਕਣਕ ਅਤੇ ਪੀਲੀਭੀਤ ਦੀ ਬੰਸਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜੀਆਈ ਟੈਗ

ਹਲਕਦਮੀਆਂ ਏਕੜਾ ਦੇ ਸੂਤਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਏਕੜਾ ਮਾਲ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਇੱਕ ਛੱਤ ਹੇਠ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ

ਕਰੇਗਾ।

ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਾਸ਼ੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਸ਼ੀ

ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ, ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਆਦਿ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਬਨਾਰਸ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਬਾਬਾ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਗੰਗਾ ਵਿੱਚ

ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਛੋਟੇ ਤਿਉ-ਹਾਰਾਂ ਦੌਰਾਨ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਅਤੇ ਧੂੜ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੁਲਵਰਿਆ ਫਲਾਈਓਵਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਨੇ ਦੁਰੀਆਂ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਚਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੌਖ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿੰਗ ਰੋਡ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋਨਪੁਰ ਅਤੇ ਗਾਂਧੀਪੁਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਲੀਆ ਅਤੇ ਮਊ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਸ-ਨਿਕ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੱਕ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਵਾਰਾਣਸੀ ਅਤੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਪਰਕ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 45,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਹਤਰ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੌੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨੇ ਗਾਂਧੀ-ਪੁਰ, ਜੋਨਪੁਰ, ਮਿਰਜ਼ਾਪੁਰ ਅਤੇ ਆਜ਼ਮਗੜ੍ਹ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਅਤੇ ਆਸਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਖੇਤਰੀ

ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਹੈ ਸਗੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵੀ ਬਦਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਛੇ-ਮਾਰਗੀ ਭੂਮੀਗਤ ਸੁਰੰਗ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਦੋਹੀ, ਗਾਂਧੀਪੁਰ ਅਤੇ ਜੋਨਪੁਰ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਭਿਖਾਰੀਪੁਰ ਅਤੇ ਮੰਡੁਆਡੀਹ ਵਿਖੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਟਕ ਰਹੇ ਫਲਾਈਓਵਰ ਪੂਰੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵਾਰਾਣਸੀ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਸਾਰਨਾਥ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਪੁਲ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਰਾਹੀਂ ਸਾਰਨਾਥ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਾਰਾਣਸੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਹੋਰ ਵੀ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਤਰੱਕੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਏਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਕਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰ ਰੋਪਵੇਅ ਦੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਾਰਾਣਸੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਰਾਣਸੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਪੂਰਵਾਂਚਲ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਰਾਣਸੀ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਟੇਡੀਅਮਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ, ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਖੇਡ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਵਾਰਾਣਸੀ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਖਿਡਾਰੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕੋਟਪੁਤਲੀ ਵਿੱਚ ਸਨਾਤਨ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ

ਇੱਕ ਸਾਲ

ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ

108

ਕੁੰਡੀਆ ਰੁਦਰ ਮਹਾ ਮ੍ਰਿਤਯੁੰਜਯ ਮਹਾਂ
ਯੱਗ ਰਾਹੀਂ ਬਾਬਾ ਨਸਤੀਨਾਥ ਨੇ ਸਮਾਜ
ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਜੋਤਨ ਦਾ ਮਹਾਨ
ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਬਾਬਾ ਬਲਨਾਥ ਮਹਾਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਪ੍ਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕੋਟਪੁਤਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਾਵਟਾ ਵਿਖੇ 108 ਕੁੰਡੀਆ ਰੁਦਰ ਮਹਾ ਮ੍ਰਿਤਯੁੰਜਯ ਮਹਾਂ ਯੱਗ ਅਤੇ ਸਨਾਤਨ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀ ਮਹਾਪੂਰਨਾਹੁਤੀ ਦੌਰਾਨ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਬਾਬਾ ਬਲਨਾਥ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸਮਾਧੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਪ, ਤਪਸਿਆ ਅਤੇ ਬਲੀਦਾਨ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਬਾਬਾ ਬਲਨਾਥ ਦੀ ਪੂਰਨਾ ਨਾਲ ਇਸ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ 16 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਬਾ ਨਾਸਤੀਨਾਥ ਲਗਾਤਾਰ ਯੱਗਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 108 ਕੁੰਡੀਆ ਮਹਾ ਮ੍ਰਿਤਯੁੰਜਯ ਮਹਾਂਯੱਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਾਲ ਰਾਮਨਵਮੀ ਤੱਕ, ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸੰਭਾਲ, ਸਨਾਤਨ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦੀ ਸੁੱਧਤਾ ਲਈ ਯੱਗ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜੋਤਨ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਯਤਨ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਇੱਥੇ ਆਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕੀਤਾ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਗਿਆ ਲਈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਖੰਡ ਪੁਨੀ ਇੱਕ ਮਹਾਸਿੱਧ ਯੋਗੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਨਾਸਤੀਨਾਥ ਇਸਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾ ਰਹੇ

ਹਨ। ਮਹਾਪ੍ਰਭੂ ਆਦਿਨਾਥ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨੌਂ ਗੁਰੂਆਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਰਜਾ ਦੇ ਕਈ ਵਾਹਕਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਨਾਥ ਸੰਪਰਦਾ ਨੇ ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨਾਥ ਸੰਪਰਦਾ ਵਿੱਚ, ਧੂਣੀ ਨੂੰ ਧਰਤੀ, ਪਾਣੀ, ਅੱਗ, ਆਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਹਵਾ ਦੇ ਪੰਜ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਆਤਮ-ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੰਤ, ਮਹਾਪੁਰਖ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ੀ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਬਲਨਾਥ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਹਾਨ ਯੋਗੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਜਨਮ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 84 ਧੂਣੀਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਜੀਵਨ ਧਾਰਮਿਕ ਬਣਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ 84 ਚੱਕਰਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸਮਾਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਥਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਪਸਿਆ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਜਾਨ ਬਣ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਮਨਾਂ ਅਤੇ ਜੀਵਨਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਨਿਰਾਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਨਾ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਬੇਸਹਾਰਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਜ਼ੁਬਾਨ ਜੀਵਾਂ 'ਤੇ ਦਇਆ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਨਾਸਤੀਨਾਥ ਸੱਚ ਅਤੇ

ਤਪਸਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ, ਤਿਆਗ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ, ਕੁਦਰਤੀ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਅਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਬਾ ਬਲਨਾਥ ਦੇ ਸਿੱਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਵਾਂਗ, ਉਹ ਲੋਕ ਧਰਮ, ਲੋਕ ਭਲਾਈ, ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤੀ ਸਾਹਿਤ ਰਸਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਸਾਹਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ। ਗੁਜਰਾਤੀ ਸਾਹਿਤ ਰਸਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤੀ ਹਫਤਾਵਾਰੀ 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਦੇ 75ਵੇਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਦੀ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਸਾਹਿਤ, ਸਮਾਜ, ਜੀਵਨ, ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਰਹੀ ਹੈ। 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਦੇਸ਼ ਦੀ

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਨੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਟੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ

75 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ
ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਸਾਹਿਤ,
ਸਮਾਜ, ਜੀਵਨ,
ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਦੇਸ਼
ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ
ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1950 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਟੀਕਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾਵਲਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕਜੁੱਟ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਫਲ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸਬੰਧ ਬਣਾਈ

ਗੁਜਰਾਤੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ 1855 ਵਿੱਚ 'ਬੁੱਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਨਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਰਸਾਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ 'ਬੁੱਧੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਾਲ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੋਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਸਾਲ 1876 ਵਿੱਚ, ਨਾਨਾਲਾਲ ਨੇ 'ਸੱਤਿਆ ਵਿਹਾਰ' ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੈਲਾਈ। ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ 1919 ਵਿੱਚ 'ਨਵਜੀਵਨ' ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕਠੋਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ, ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਗਰਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਦਾ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਗੁਜਰਾਤੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ, ਵਜ਼ੂਭਾਈ ਨੇ 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਅਨਾਮਤ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਮਾਜ ਖਿੰਡ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਨੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕਜੁੱਟ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮਸ਼ਾਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਈ। 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਦੀ ਭਰੋ-ਸੋਯੋਗਤਾ 75 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਾਲੇ ਯਤਨਾਂ ਕਾਰਨ ਬਣੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਕਦੇ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਨਾਵਲ, ਤੇ ਕਦੇ ਤਾਰਕ ਮਹਿਤਾ ਦਾ ਉਲਟਾ ਚਸ਼ਮਾ ਅਤੇ ਕਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਾਰਟੂਨ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਮੇਂ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਡਰਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ

26/11

ਅੰਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸਹੀ ਅਤੇ
ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕਿਸੇ ਨੇ**‘ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ’**

ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਮੱਸਿਆ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਣ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਘਰ ਬਦਲੇ ਹਨ, ਪਰ 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਤਿੰਨਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਰਹੀ।

'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਨੇ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁੱਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਰਮਦਾ ਯੋਜਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਨੇ ਪੂਰੇ ਗੁਜਰਾਤ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਮੁੱਥਈ 'ਤੇ 26/11 ਦੇ ਅੰਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦਾ 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਵੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸੱਚਾ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਅੰਤਵਾਦ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਵਿਆਪਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੈਲਾਈ। 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਨੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ

ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਲੜੇ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵੀ ਗਏ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਵਾਂਗ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਗਿਨ ਦਾਸ, ਤਾਰਕ ਮਹਿਤਾ ਅਤੇ ਗੁਣਵੰਤ ਸ਼ਾਹ 'ਚਿੱਤਰਲੇਖਾ' ਦੇ ਮੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਏ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਦਮ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਭਾਰਤ ਨੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯ ਟੀਮ

ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਭਾਰਤ ਬਾਰੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਝਣ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਕੀ ਸੋਚਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਨਵੀਨ-ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੌਰਵ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੁਰੂ-ਆਰੰਭ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਗਲੋਬਲ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।' ਪਿਛਲੇ 10-11 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਮ ਮੰਨਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਕਸਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਾਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੇਖੀ ਮਾਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਸਾਮਾਨ ਸਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੁਣ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਲੋਕ ਸਰ-ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ, 'ਕੀ ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਹੈ?' ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰ-ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਯਕੀਨੀ ਬਣਿਆ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੋਧੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਗਠਬੰਧਨ (ਸੀਡੀਆਰਆਈ) ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਪੁਲਾਂ, ਸੜਕਾਂ, ਇਮਾਰਤਾਂ

➤ ਭਾਰਤ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਵਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

➤ ਭਾਰਤ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਪਾਵਰ ਗਰਿੱਡਾਂ ਸਮੇਤ ਆਪਣਾ ਰੋਧੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਛੋਟੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਟਿਕਾਊ ਊਰਜਾ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਹੱਲ ਵਜੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੂਰਜੀ ਗੱਠਜੋੜ (ਆਈਐਸਏ) ਦੀ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਯਤਨ ਦਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਜਲਵਾਯੂ 'ਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ

ਬਲਕਿ ਗਲੋਬਲ ਸਾਊਥ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਊਰਜਾ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਈ

ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਭਾਗੀਦਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜੀ-20 ਸੰਮੇਲਨ ਦੌਰਾਨ ਅਫਰੀਕੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਜੀ-20 ਦਾ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਗਲੋਬਲ ਸਾਊਥ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ, ਡਬਲਯੂਐਚਓ ਗਲੋਬਲ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਟ੍ਰੈਡੀਸ਼ਨਲ ਮੈਡੀਸਨ ਅਤੇ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (ਏਆਈ) ਲਈ ਇੱਕ ਗਲੋਬਲ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਤਨਾਂ ਨੇ ਨਵੀਂ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਟੀਕਾਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, 150 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਟੀਕੇ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ। ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸੰਕਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਨੂਆ ਵਿੱਚ ਸਰਹੱਦੀ ਚੌਕੀ 'ਤੇ ਬੀਐਸਐਫ ਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗੱਲਬਾਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਜਵਾਨ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨਾਲ ਹੋਣਗੇ ਲੈਸ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯ ਟੀਮ

ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਕਨੂਆ ਵਿੱਚ ਸਰਹੱਦੀ ਚੌਕੀ 'ਵਿਨੈ' 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਬੀਐਸਐਫ ਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੌਰਾਨ, ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਥੇ ਆਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਐਸਐਫ ਜਵਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੰਢ ਹੋਵੇ, ਮੀਂਹ ਹੋਵੇ ਜਾਂ 45 ਡਿਗਰੀ ਤਾਪਮਾਨ, ਇੰਨੀਆਂ ਅਤਿਅੰਤ ਭੂਗੋਲਿਕ ਅਤੇ ਮੌਸਮੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਵਾਨ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੂਚਤ ਅਤੇ ਚੌਕਸ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਜੰਮੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਬੀਐਸਐਫ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬੀਐਸਐਫ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਐਸਐਫ ਸਾਡੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਹਰ ਜੰਗ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਬੀਐਸਐਫ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਲਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਦੋ ਮਾਡਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੈਨਿਕਾਂ ਲਈ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਰਾਹੀਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਘੁਸਪੈਠ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਅਤੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਪ੍ਰਯੋਗ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੂਰੀ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ-ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਜਵਾਨ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਡੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ, ਬਹਾਦਰੀ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਹਿੰਮਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ

➤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਪਿਤ

➤ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਘੱਟ

ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੀਐਸਐਫ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ 26 ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟੀ-ਡਰੋਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਟਨਲ ਆਈਡੈਂਟਿਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਰਵੇਲੈਂਸ ਵਰਗੇ ਪਹਿਲੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ 2019 ਵਿੱਚ ਕਨੂਆ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਸਰਵਉੱਚ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬੀਐਸਐਫ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਸਹਾਇਕ ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਵਿਨੈ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ 8 ਮਹਿਲਾ ਬੈਰਕਾਂ, ਹਾਈ ਮਾਸਟ ਲਾਈਟਾਂ, ਜੀ। ਟਾਵਰ ਅਤੇ ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਬੀਓਪੀ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਲਾਗਤ 47.22 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਆਈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨੇ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਬੀਐਸਐਫ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ

ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਲਈ ਕਈ ਭਲਾਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ, ਸੀਏਪੀਐਫ, ਐਕਸ-ਗ੍ਰੇਸੀਆ ਭੁਗਤਾਨ, ਸੀਏਪੀਐਫ ਤਨਖਾਹ ਪੈਕੇਜ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਮੌਤ ਬੀਮਾ ਕਵਰੇਜ, ਯੂਨੀਫਾਈਡ ਪੈਨਸ਼ਨ ਯੋਜਨਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਈ-ਆਵਾਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਧਾਮ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ

ਨਵਾਂ ਭਾਰਤ 'ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਰਾਸਤ' ਦੇ ਮੰਤਰ ਨਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇਜ਼ ਤਰੱਕੀ

- 'ਰਾਮ ਵਨ ਗਮਨ ਮਾਰਗ' ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ
- ਚੰਦੇਰੀ ਸਾੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜੀਆਈ ਟੈਗ
- ਪ੍ਰਾਣਪੁਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਲਪ ਹੈਂਡਲੂਮ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਸ਼ੋਕਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਆਨੰਦਪੁਰ ਧਾਮ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2047 ਤੱਕ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਬਣਨ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਟੀਚੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੰਪਰਕ ਗੁਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸਦੀ ਪਛਾਣ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸਦੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।" 'ਸਭ ਦਾ ਸਾਥ, ਸਭ ਦਾ ਵਿਕਾਸ' ਦੇ ਮੰਤਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ, ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਸੇਵਾ ਦੀ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੋਵੇਂ ਹੈ।"

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ, ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ

ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਸ-ਵਾਰਥ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਦੂਜਾ ਸੁਭਾਅ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਭਿਆਸ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਤੁਲਨਾ ਪਵਿੱਤਰ ਗੰਗਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡੁਬਕੀ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਨੰਦਪੁਰ ਧਾਮ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਊਰਜਾ ਭਰ ਦੇਣਗੀਆਂ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸ਼ੋਕ ਨਗਰ ਅਤੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਧਾਮ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲਾ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਦੇਰੀ ਸਾੜੀਆਂ ਲਈ ਭੂ-ਗੋਲਿਕ ਸੰਕੇਤ ਜੀਆਈ ਟੈਗ ਰਾਹੀਂ ਚੰਦੇਰੀ ਹੈਂਡਲੂਮ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਣਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਕਰਾ-

ਆਨੰਦਪੁਰ ਧਾਮ ਵਿੱਚ

315

ਹੈਕਟੇਅਰ ਵਿੱਚ

500

ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਾਵਾਂ ਵਾਲੀ
ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਗਊਸ਼ਾਲਾ

ਫਟ ਹੈਂਡਲਮ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ
ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਸੇਵਾ ਭਾਵਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਭਲਾਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦਾ ਮੂਲ
ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੇਵਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੇ ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗਰੀਬ ਕਲਿਆਣ ਅੰਨ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਰ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਭੋਜਨ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਯੁਸ਼ਮਾਨ ਭਾਰਤ ਯੋਜਨਾ ਨੇ ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਲ ਜੀਵਨ ਮਿਸ਼ਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਏਮਜ਼, ਆਈਆਈਟੀ ਅਤੇ ਆਈਆਈਐਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਗਰੀਬ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ' ਮੁਹਿੰਮ ਰਾਹੀਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁੱਖ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। "ਰਾਮ ਵਨ ਗਮਨ ਮਾਰਗ" ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਰਗ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ।

ਆਨੰਦਪੁਰ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਮੰਦਿਰ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਧਾਮ ਵਿਖੇ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਤਪੱਸਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲੀ ਗਈ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਇੱਕ ਪਰੰਪਰਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਥਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼੍ਰੀ 108 ਸ਼੍ਰੀ ਸਵਾਮੀ ਅਦਵੈਤ ਆਨੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਮਨ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡਾ ਭਾਰਤ ਰਿਸ਼ੀਆਂ, ਮੁਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਮਾਜ ਦਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਯੁੱਗ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਆਦਿ ਸ਼ੰਕਰ-ਚਾਰੀਆ ਵਰਗੇ ਆਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਦਵੈਤ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਸਤੀ-ਵਾਦੀ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਸਮਾਜ ਇਸ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਪਰ, ਪੁਜਯ ਅਦਵੈਤ ਆਨੰਦ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਅਦਵੈਤ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਅਤੇ ਸਰਲ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ। ਭੌਤਿਕ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਯੁੱਧ, ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਘਾਣ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਅਦਵੈਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਮਹੰਸ ਦਿਆਲ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਵੈਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਰਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ 'ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਹੋ, ਮੈਂ ਉਹੀ ਹਾਂ' ਕਿਹਾ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ, ਜੋ "ਮੇਰਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ" ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਟਕਰਾਅ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਧਾਮ ਵਿਖੇ ਸਥਾਪਿਤ ਧਿਆਨ ਦੇ ਪੰਜ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਨਿਰਸਵਾਰਥ ਸੇਵਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਾਂਝਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਨਾਰਾਇਣ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਨੰਦਪੁਰ ਟਰਸਟ ਸਮਰਪਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਦੀ ਇਸ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਰਾਜਦੂਤ ਬਣ ਕੇ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਅਸੀਂ 2047 ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ, ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਤਾ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਅਤੇ ਹਰ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ 'ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਾਗਰਣ ਰਾਹੀਂ ਸਵੈ-ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਵਾਦ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੇ ਤਿਆਗ, ਤਪੱਸਿਆ

➔ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਿਆਗ, ਤਪੱਸਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਰਾਹੀਂ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸਾਦਗੀ, ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਣਾਇਆ

➔ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਯੋਗ, ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ; ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਮਾਰਗ ਬਣੇਗਾ

ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਾਰਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਖੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫੌਜ, ਕੇਂਦਰੀ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਬਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖ ਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ ਤਣਾਅ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਣਾਅ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤ ਮਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯਤਨ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੁਮਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ 'ਵਿਸ਼ਵ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲਈ ਧਿਆਨ' ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਥਾ

ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਿਆਗ, ਤਪੱਸਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਾਦਗੀ, ਸੰਜਮ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਯੋਗ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਰਾਹੀਂ, ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੁਮਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾ ਦਾ ਚੈਵਾ ਜਗਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੰਗਿਆਈ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯਤਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮਚਾਰਤਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ, ਸ਼ਾਕ-ਹਾਰ, ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ, ਸਾਦਾ ਜੀਵਨ, ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਆਤਮਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਸੁੱਧ, ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅਤੇ ਅਮਰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੁਮਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਰਲ ਅਤੇ ਆਸਾਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੁਮਾਰੀਆਂ ਨਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

25 ਸਾਲਾਂ

ਤੋਂ ਸਰੱਖਿਆ ਕਰਮ-
ਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤਣਾਅ ਨੂੰ
ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਬ੍ਰਹਮਾ
ਕੁਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਯਤਨ
ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਹਨ

21 ਜੂਨ ਨੂੰ 'ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ' ਮਨਾ ਕੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੀ ਵੈਦਿਕ ਪਰੰਪਰਾ

ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੋਗ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਰਾਹੀਂ ਮਨ, ਸਰੀਰ, ਬੁੱਧੀ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨਾ, ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪੁਰਾਣੀ ਪਰੰਪਰਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ 'ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਕੁਟੁੰਬਕ' ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਉਪਨਿਸ਼ਦਾਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ 21 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਮਨਾ ਕੇ ਸਾਡੀ ਵੈਦਿਕ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਯੋਗ, ਧਿਆਨ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਰਗ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਮਾਰਗ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤਰੱਕੀ

ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹਿਸਾਰ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ

‘ਹਵਾਈ ਚੱਪਲ ਪਹਿਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਪੂਰਾ’

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਕਿਫ਼ਾਇਤੀ ਹਵਾਈ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹਿਸਾਰ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਅਗਰਸੇਨ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਨਵੀਂ ਟਰਮੀਨਲ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ‘ਤੇ 410 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਲਾਗਤ ਆਵੇਗੀ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ, ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਹਵਾਈ ਚੱਪਲਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ

- ➔ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹਿਸਾਰ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਅਗਰਸੇਨ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੀ ਨਵੀਂ ਟਰਮੀਨਲ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ, ਜੋ ਕਿ 410 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਹੈ।
- ➔ - ਸਾਲ 2014 ਤੱਕ, ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 74 ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 150 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ
- ➔ ਉਡਾਨ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਲਗਭਗ 90 ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਜੋੜੇ ਗਏ

ਉਡਾਣ ਭਰਨਗੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੁਪਨਾ ਹੁਣ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਕਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੋਭੇਸ਼ਵਰ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਅਗਰਸੇਨ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਗਰੇਹਾ ਧਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਹਿਰਾਣਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਟੀਚੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਲੱਖਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹਵਾਈ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਵੇਂ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਢੁਕਵੇਂ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਿੱਥੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 70 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ

600
ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੂਟਾਂ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਕਿ-
ਫਾਇਤੀ ਹਵਾਈ ਯਾਤਰਾ ਉਪਲੱਬਧ

ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 74 ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਸਨ, ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 150 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਡਾਣ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਲਗਭਗ 90 ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ 600 ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੂਟਾਂ 'ਤੇ ਕਿਫਾਇਤੀ ਹਵਾਈ ਯਾਤਰਾ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹਰ ਸਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਏਅਰਲਾਈਨਾਂ ਨੇ 2,000 ਨਵੇਂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਇਲਟਾਂ, ਏਅਰ ਹੋਸਟੇਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਜਹਾਜ਼ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਹਿਸਾਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਏਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਸੁਪਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।”

ਵੱਖ ਏਅਰਲਾਈਨਾਂ ਨੇ 2,000 ਨਵੇਂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਾਇਲਟਾਂ, ਏਅਰ ਹੋਸਟੇਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਜਹਾਜ਼ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਹਿਸਾਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਏਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਸੁਪਨੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।”

ਗਰੀਬ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਜ਼ੋਰ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੰਪਰਕ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 70 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਸਿਰਫ 16 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੇਂਡੂ ਘਰਾਂ ਕੋਲ ਪਾਣੀ ਦਾ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 12 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੇਂਡੂ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਕਵਰੇਜ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੇਂਡੂ ਘਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਪੱਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਜੀਵਨ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ 11 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਖਾਨੇ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਜਨ ਧਨ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਐਸਸੀ, ਐਸਟੀ ਅਤੇ ਓਬੀਸੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹਨ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਾਲ ਗੁਰਜਰ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸਮੀਖਿਆ ਮੀਟਿੰਗ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਔਨਲਾਈਨ ਆਡਿਟ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਡਿਜੀਟਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ, ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਸ਼ਕਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਔਨਲਾਈਨ ਆਡਿਟ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਾਲ ਗੁਰਜਰ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਡਿਜੀਟਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ 'ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਮੇਰੀ ਸਮਿਤੀ ਮੇਰਾ ਪਟਲ' ਨਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਪੋਰਟਲ ਵੀ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪੋਰਟਲ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਮੀਖਿਆ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ (ਪੈਕਸ) ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਠੋਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ

➔ 'ਮੇਰੀ ਸਮਿਤੀ ਮੇਰਾ ਪਟਲ' ਪੋਰਟਲ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਮਦਦਗਾਰ

ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਦਰਸ਼ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਨਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 85 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਕਰਜ਼ਾ ਗਰੰਟੀ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ 2,500 ਨਵੇਂ ਪੈਕਸ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਖੇਤਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਸਥਾਨ (ਆਰਆਈਸੀਐਮ) ਵਿੱਚ 'ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ: ਸਹਿਕਾਰਤਾ, ਕਿਸਾਨ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਰਾਹੀਂ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਦੇ-ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ 'ਮੇਰੀ ਸਮਿਤੀ ਮੇਰਾ ਪਟਲ' ਪੋਰਟਲ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਜਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ

ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਆਰੀ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪੈਕਸ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੈਕਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁ-ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 25 ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਸਵੈ-ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੌਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਾਲ ਗੁਰਜਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 9,000 ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ 2,500 ਨਵੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜੋ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਪੇਂਡੂ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਸ਼ਕਤ ਬਣਾਉਣਾ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪੇਂਡੂ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਆਧਾਰ : ਭੂਟਾਨੀ

ਸਹਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗ ਟੀਮ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ 'ਸਹਿਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮੀਪੀ' ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲਾ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਉਰਜਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰਣਨੀਤਕ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੜੀ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਅਸ਼ੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਭੂਟਾਨੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਮੇਘਾਲਿਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸ਼ਿਲਾਂਗ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦਿਨਾਂ (10-11 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2025) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸੈਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਡਾ. ਭੂਟਾਨੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਹੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਸਥਾਈ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ (ਪੈਨ) ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਹੁਣ ਰਵਾਇਤੀ ਖੇਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੇਅਰੀ ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ 2.0 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਅਤੇ ਬਾਲ ਪੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਾਮ, ਝਾਰਖੰਡ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਰਗੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਡੇਅਰੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੇਅਰੀ ਵਿਕਾਸ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਅਮੂਲ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਤ੍ਰਿਭੁਵਨ ਸਹਿਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਾਰੇ, ਡਾ. ਭੂਟਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਦਮ ਹੈ। ਇਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਬਣਾਏਗੀ ਅਤੇ 250 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕੇਗੀ।

ਸਮੀਖਿਆ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਮੀਖਿਆ ਸੈਸ਼ਨ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਨਿਰਯਾਤ ਸਭਾ (ਐਨਸੀਈਐਲ), ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਆਰਗੈਨਿਕ ਸਭਾ (ਐਨਸੀਓਐਲ), ਭਾਰਤੀ ਬੀਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਲਿਮਟਿਡ (ਬੀਬੀਐਸਐਲ), ਐਨਸੀਸੀਐਫ ਅਤੇ ਨਾਫੇਡ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਮੀਖਿਆ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਲਈ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਮਾਈਕ੍ਰੋ-ਏਟੀਐਮ ਰਾਹੀਂ ਘਰ-ਘਰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ (ਪੈਕਸ), ਡੇਅਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਰੂਪੇ ਕ੍ਰਿਸਾਨ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ੀਰੋ ਵਿਆਜ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਹੁ-ਮੰਤਵੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ (ਐਮ-ਪੈਕਸ), ਪੈਕਸ, ਡੇਅਰੀ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ, ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰਨ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਡਿਜੀਟਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਸੰਚਾਲਨ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ 2025 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਮਰਪਿਤ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਲਈ ਰਣਨੀਤਕ ਤਰਜੀਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਂਚਮਾਰਕਿੰਗ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਲਈ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੁਧਾਰ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿੱਚ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਵਫ਼ਦਾਂ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਭਿਆਸਾਂ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ।

ਮਹਿਮਾਨ ਕਾਲਮ

ਸੰਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨਾਇਕ

ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਗੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੀ-20 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਸਾਲ 2030 ਤੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਟੀਚਿਆਂ (ਐਸਡੀਜੀ) ਅਤੇ ਨੈੱਟ ਜ਼ੀਰੋ ਸਾਲ 2050 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਸੀਸੀਏ (ਕੋਆਪੇਰੇਟਿਵ ਫਾਰ ਕਲਾਈਮੇਟ ਚੇਂਜ) ਦਾ ਗਠਨ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਰਥਕ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਹੈ। ਜੀ-20 ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਖਤਰੇ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਤ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਗੱਠਜੋੜ (ਆਈਸੀਏ) ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ 150 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੀ20 ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਚੋ-ਤਿਹਾਈ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਜੀਡੀਪੀ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਹਿੱਸਾ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਦੀ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਚੋਟੀ ਦੀਆਂ 300 ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਰੋਬਾਰ 2,146 ਬਿਲੀਅਨ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 30 ਲੱਖ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲਗਭਗ ਸਾਢੇ ਅੱਠ ਲੱਖ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਐਲਾਈਨਡ ਐਕਸ਼ਨ (ਲਾਈਨਡ ਸਟਾਈਲ ਫਾਰ ਈਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਏਮ) ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਿਸਾਨ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ 94 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਿਸਾਨ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੈਲਜੀਅਮ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬ੍ਰਸੇਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਗੱਠਜੋੜ (ਆਈਸੀਏ) ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਹੈ। ਆਈਸੀਏ ਵਿੱਚ ਜੀ-20 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। ਜੀ-20 ਵਿੱਚ ਆਈਸੀਏ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵੀ ਵਧਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇਫਕੋ, ਜੀਸੀਐਮਐਮਐਫ (ਅਮੂਲ) ਅਤੇ ਕਰਿਭਕੋ ਵਰਗੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਜੀ-20 ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਵੇਸ਼ ਕੁਟੰਬਕਮ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਬੀਮ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਇੱਕ ਧਰਤੀ, ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭਵਿੱਖ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਫਰਾਂਸ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਪੈਰਿਸ ਸਮਿਟ ਫਾਰ ਏ ਨਿਊ ਗਲੋਬਲ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਪੈਕਟ, ਜੁਲਾਈ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮੰਚ, ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਹਾਸਭਾ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਐਸਡੀਜੀ ਸੰਮੇਲਨ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ ਵਿੱਚ ਦੁਬਈ ਵਿੱਚ ਸੀਓਪੀ 20 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਏ ਭਵਿੱਖ ਦੇ 2024 ਸੰਮੇਲਨ ਅਤੇ ਜੀ-20 ਦੇ ਹੋਰ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਗਵਾਈ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਟੀਚਿਆਂ (ਐਸਡੀਜੀ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ।

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਸੱਤ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਲਦੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

ਵਾਂ ਘੱਟ ਕਾਰਬਨ ਵਾਲੀ ਦੁਨੀਆ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਜੀ20 ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਜੀ20 ਗ੍ਰੀਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪੈਕਟ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੀ20 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਟੀਚਿਆਂ, ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸਾਲ 2030 ਤੱਕ ਐਸਡੀਜੀ ਜਾਂ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭੋਜਨ ਉਤਪਾਦਨ, ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਟਿਕਾਊ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ। ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਗ੍ਰੀਨਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ ਦੇ ਨਿਕਾਸ, ਜੈਵ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਰਗੀਆਂ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਫਕੋ ਨੈੱਟ ਯੂਰੀਆ ਦਾ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੀ20 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੇ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦਿਖਾਈ ਹੈ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਉਪਾਅ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਯਤਨ ਤੇਜ਼ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਅਫਰੀਕਾ, ਆਈਸਲੈਂਡ ਅਤੇ ਤੱਟਵਰਤੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਰਗੇ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਕਾਰੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਜੀ20 ਗ੍ਰੀਨ ਫਾਈਨੈਂਸ ਰਾਹੀਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਗੱਠਜੋੜ (ਆਈਸੀਏ) ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਂਝੇ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀ20 ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਸਾਬਕਾ ਐਮਡੀ, ਐਨਸੀਡੀਸੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ)

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਖੇਤਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਦੋ-ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਟਾਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਪਾਲ ਗੁਰਜਰ। ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਸਹਾਇਤਾ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਟਾਲਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਖੀਮਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੈਗਲਗੰਜ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਆਈ-ਐਫਐਫਡੀਸੀ ਦੇ ਬੀਜ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਫਕੋ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਲੀਪ ਸੰਘਾਨੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ, ਇਫਕੋ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਕਈ, ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਵੇਸ਼ ਰਾਦਿ-ਡਿਆ, ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਵੇਕ ਕੋਹਲੇ ਅਤੇ ਇਫਕੋ ਸਟੇਟ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਮੈਨੇਜਰ ਅਭਿਮਨਿਊ ਰਾਏ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਵਾਲੀਅਰ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੰਧੂਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਵਾਦ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਇਫਕੋ ਦੇ ਐਮਡੀ ਡਾ. ਉਦਯੋਤ ਸ਼ੰਕਰ ਅਵਸਥੀ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੰਧੂ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇਸ਼ਵ ਸ਼ਰਮਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ ਇਫਕੋ ਦੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਯੋਗੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ (ਸੱਜੇ)। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਡਾ. ਅਵਸਥੀ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੰਧੂਆਂ ਨੂੰ ਨੈਨੋ ਯੂਰੀਆ ਅਤੇ ਨੈਨੋ ਡੀਏਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

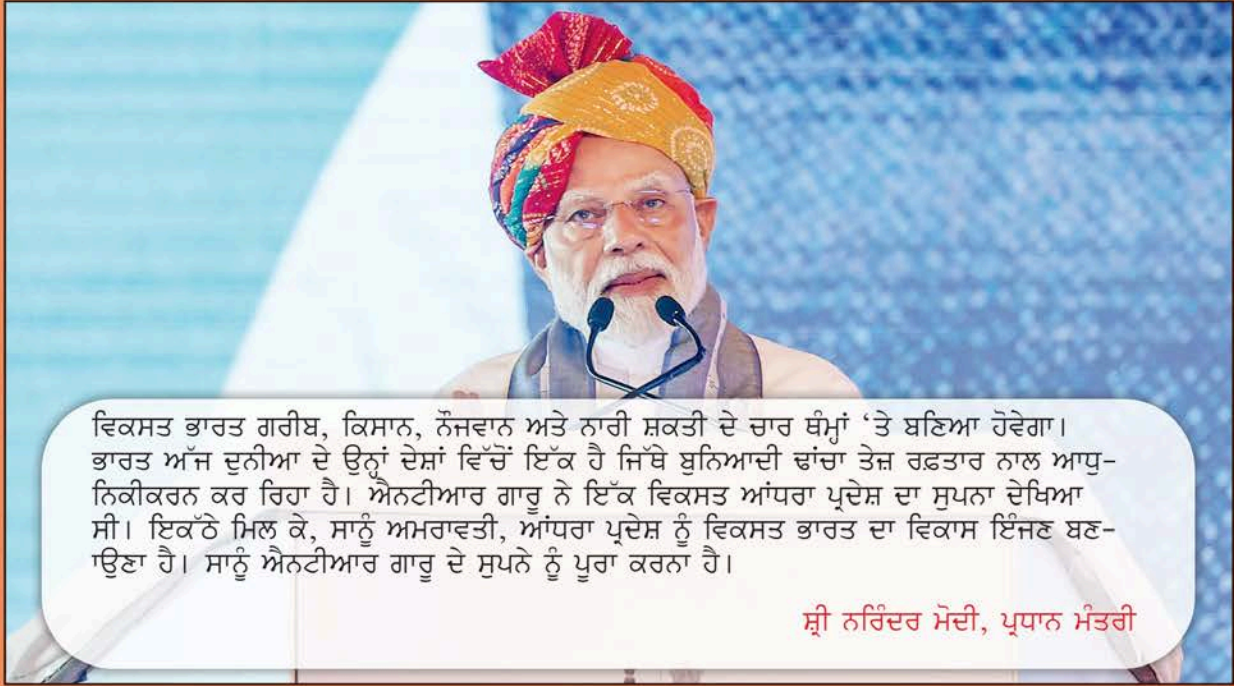
ਚਿੱਟੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ 2.0 ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਣਨੀਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਵਿਭਾਗ, ਐਨਡੀਡੀਬੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਖੇਤਰੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੇਂਦਰੀ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਸਕੱਤਰ, ਅਲਕਾ ਉਪਾਧਿਆਏ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੰਗੇਰ-ਜਮੁਈ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਮ-ਪੈਕਸ ਅਤੇ ਐਮ-ਡੀਸੀਐਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਨਵੇਂ ਖਾਤੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਗਾ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰੀ, ਡਾ. ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕਿੱਟਾਂ ਵੰਡਦੇ ਹੋਏ

ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਆਸ਼ੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਭੁਟਾਨੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਤੇ ਸਵਿਗੀ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਨੇ ਸਵਿਗੀ ਦੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਡੇਅਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਸਵਿਗੀ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਦੇ ਸੀਈਓ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਿਤੋਸ਼ ਝਾਅ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਡੀ ਕੇ ਵਰਮਾ ਨੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ।

ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਗਰੀਬ, ਕਿਸਾਨ, ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਨਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਚਾਰ ਥੰਮ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਨਟੀਆਰ ਗਾਰੂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਕਸਤ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ, ਸਾਨੂੰ ਅਮਰਾਵਤੀ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਇੰਜਣ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਐਨਟੀਆਰ ਗਾਰੂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

ਪੂਰਨ: ਸਾਹਕਾਰੀ ਸਹਿਮਿਤ
Wholly owned by Cooperatives

ਅਸਰਦਾਰ ਜੋੜੀ

ਨੈਨੋ ਯੂਰੀਆ
ਪਲੱਸ

ਸਾਗਰਿਕਾ

ਨੈਨੋ
ਡੀਏਪੀ

ਇੰਡੀਅਨ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਫਰਟੀਲਾਈਜ਼ਰ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਲਿਮਿਟਡ
ਇਫਕੋ ਸਦਨ, ਸੀ-1, ਫਿਸਟਿਕਟ ਸੈਂਟਰ, ਸਾਕੇਤ ਪਲੇਸ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਭਾਰਤ - 110017
ਫੋਨ ਨੰ. - 91-11-265100, 91-11-42592626, ਵੈਬਸਾਈਟ: www.iffco.coop

ਇਫਕੋ ਨੈਨੋ ਖਾਦਾਂ ਬਾਰੇ
ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ
ਕਿਊਆਰ ਸਕੈਨ ਕਰੋ

Postal Registration No.: DL(S)-17/3559/2023-25

Published on 13-07-2024 Applied for RNI Registration/Exempted for Three Months vide ADG Posts Letter No.22-1/2023-PD, dt.14-05-2024